

OPLÆG TIL BØRGERMØDE
I GIM

30. NOVEMBER 2022
KL. 19.00

GEDSER-MODELLEN

ET LOKALSAMFUND, SOM TAGER ET
LOKALT OG ET GLOBALT ANSVAR

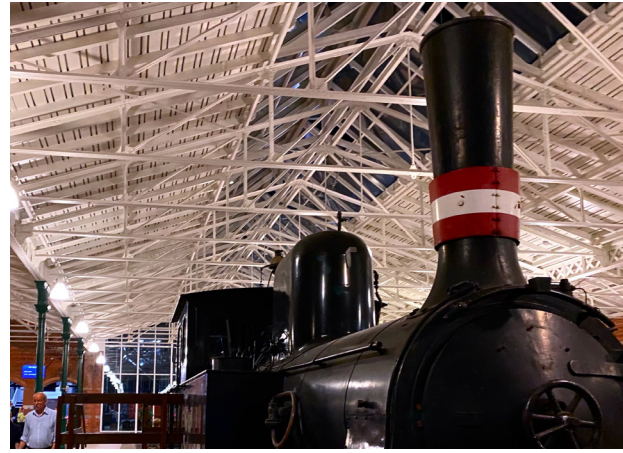
Gedser Bylaug

Formand Ole Martinussen
om@gedserbylaug.dk
23 60 57 14

Rådgiver

Arkitekt
Philip Rasmussen
pr@byglandskab.dk
51 37 69 80

Gedser har igennem de sidste hundrede år været en vigtig port til Europa. Efter åbningen af Femernforbindelsen skal Gedser fortsat være en vigtig overfartsby i en ny stærk grænseregion.

I gennem de senere år er der forsvundet arbejdspladser i Gedser. Samtidig har andelen af flexboliger taget et omfang, som har givet anledning til bekymring i Gedser Bylaug. Vi er på ingen måde negative overfor byens deltidsborgere, som vil nyde Danmarks sydspids sammen med os andre. Vores bekymring går alene på den generelle udvikling. Fremskriver man udviklingen, så vil Gedser i 2035 være nede på 200 indbyggere. Derved passerer man grænsen for ikke længere at være en by - men en bebyggelse. Derfor har Gedser Bylaug taget en række initiativer, som skal styrke helårsbeboelse ved hjælp af nye arbejdspladser, forbedret transport, nye faciliteter og en opgradering af bymiljøet der skal gøre Gedser endnu mere attraktivt at bo i.

Værktøjerne er nye arbejdspladser skabt igennem turistudvikling og grønne investeringer, der skal gøre det muligt at fastholde og udvikle den offentlige og private service. Gedser Bylaug har været vært ved to velbesøgte borgermøder, hvor der er fremkommet mange idéer og synspunkter.

Bylauget glæder sig over at alt tyder på at der kan tilvejebringes en god lokal enighed om hvor Gedser skal hen. Bylauget har været i dialog med flere investorer, og ser meget store perspektiver i, at der igennem grønne investeringer kan tilvejebringes nye arbejdspladser og finansiering af de tiltag som borgerne ønsker at fremme. I denne folder har vi sammenfattet den røde tråd i de ønsker, som fremkom ved det seneste borgermøde den 11. oktober i Gedser. Der er sikkert smuttet nogle pointer og forslag. Det er på ingen måde tilsigtet. Der bliver mulighed for at drøfte materialet når borgerne mødes den 30. november kl 19.00 i GIM. Efter dette møde finpudser vi vores hvidbog om Gedsers fremtid, som vi vil præsentere for investorer og politikere.

Bylauget har i processen haft et godt samarbejde med arkitekt Phillip Rasmussen og borgmester Simon Hansen.

NATUREN PÅ DANMARKS SYDSPIDS

Naturen betyder generelt så meget for os borgere, at der ønskes en samlet overordnet plan for naturen fra Gedser Odde til Bøtø skoven. I planen ønsker vi at prioritere den nuværende natur, men ønsker også gerne meget mere natur rundt om Gedser by, ud til Odden og videre mod Bøtøskoven. Borgere og turister i Gedser bliver tiltrukket af naturen, den nære afstand til hav

og strand og mulighed for at dyrke kystaktiviteter, opleve trækfugle på vej til fjerne lande, se en sæl ved Rødsand og nyde det dejlige lys og den friske vind. Af samme grund ønskes tilgængeligheden forbedret - med nye gang- og cykelstier i det åbne land, blandt andet med raste- og udkigspladser som binder naturområderne ved Gedser og det øvrige Sydfalster sammen.

HAVNEN OG BYEN

Generelt ønskes Gedser forskønnet med gadetræer og smukke bymiljøer. Vi ønsker en større sammenhæng mellem havneområderne og byen og ser for os, at der kan komme flere aktiviteter og tilbud, specielt på havnene. Havnemiljøerne kan blive mere interessante så flere turbåde og lystsejlere kommer til Gedser. At Gedser bliver mere attraktiv for borgere i alle aldre og at de smukke gamle og historiske bygninger kan give plads til nye aktiviteter i byen. Flere borgere har lagt vægt på at der allerede nu gennemtænkes en klimatilpasning af

Gedser. Flere har også udtrykt ønske om at styrke havnen for anløb af historiske træskibe fra nordtyske havnebyer. En promenade fra lystbådehavnen til fiskerihavnen samt en forbedret promenade langs Sønder Boulevard står også på ønskesedlen. Der ønskes placeret en eller flere badebroer, hvorfra man også kan opleve byens skyline. I det hele taget er kysterne noget af det vigtigste på Danmarks Sydspids, der skal bidrage til at gøre det attraktivt at være borger og turist i Gedser.

TURISMEUDVIKLINGEN I GEDSER

Et af fyrtårnsprojekterne som skal gøre Danmarks sydspids mere attraktiv som turistmål er klima- og geologicentret. Fortællingen er unik, og skal bidrage til at styrke helårsturismen med etablering af flere overnatningstilbud - eksempelvis nye former for ferieboliger, husbåde, campingplads samt hotel og vandrerhjem. Flere turister i Gedser kan bidrage til den kritiske masse i de tilbud,

der også skal gøre byen mere attraktiv for fastboende. Flere har fremsat forslag om etablering af golfbane udenfor byen, gerne flere og større sommerhuse hvor der tages hensyn til byens borgere. Sluttelig har flere påpeget effekten af at styrke mulighederne for at tiltrække udøvende kunstnere med tilhørende gallerier.

FREMTIDENS TRANSPORT

Den offentlige transport til og fra Gedser har stor betydning, og det er nødvendigt, at den fungerer sammen med færge og tog/bus i Nykøbing F. Der bør indføres hurtigbusser som kører direkte til Nykøbing F. med få stop via Landevejen. Der bør mindst være timesdrift og mulighed for at kunne tage offentlig transport fra Nykøbing F. til Gedser efter en aften i teater, revy m.m. Det er ligeledes vigtigt

at forbedre skolebusser med indretning der muliggør skolearbejde og social aktivitet. Det kan evt være mindre busser der hver tager forskellige ruter for at halvere tiden. Det er ligeledes vigtigt at forbedre sikkerheden for cyklister med ny cykelinfrastruktur. Især udviklingen med elcykler gør det muligt for nogle målgrupper at cykle imellem Nykøbing og Gedser.

BO I GEDSER

Gedser er en dejlig by at bo i og derfor er det vigtigt, at vi også i fremtiden kan opfylde basale behov for en god hverdag for alle aldre med bla. børnehaver, vuggestuer og attraktive byrum og legepladser. Hvis udviklingen af nye arbejdspladser en dag muliggør en skole/satelliteskole ville dette være fantastisk. Vores dagligvarebutik/butikker er omdrejningspunktet for mange. Det drejer sig ikke kun om indkøb, men forretningerne er også for nogle det sted hvor man møder naboen, sin gymnastikven m.v. Derfor ønskes et forslag til en ny bygning til vores eneste dagligvarebutik med bedre plads til det hele: Apotek, Bogudlån, Borgerservice, Posthus, Pant, socialt hjørne, cafe, formidling mm. Det skal styrke bosætningen.

Hvis det er muligt at bevare og udnytte de markante eksisterende bygninger som ramme for nye aktiviteter kan nogle af borgernes ønsker til aktiviteter opfyldes. Et konkret eksempel er den hvide hjørnebygning ved indkørslen til Gedser. Her kunne for eksempel etableres en

meget savnet ungdomsklub og blive plads til ferielejligheder. Når byen igen blomstrer, ser vi for os nye botilbud/kvarterer, parcelhuse, andelsboliger og lejeboliger der er attraktive. Altid med en bæredygtig tilgang

Nye og nuværende erhvervsdrivende skal have mulighed for at forpagte caféer og restauranter til billige penge, så vi får liv i byen som f.eks. kulturarrangementer og udstillinger med kunsthåndværk. Skal vi fastholde unge er der et ønske om en hel hal og flere multirum omkring hallen.

Der er mange aktive seniorer i Gedser som har kræfter og overskud til at leve det gode liv i Gedser og deltage i nogle af byens mange foreninger. Nogle savner et bemandet aktivitetshus med f.eks. snedkerværksted, syværksted m.v. hvor borgerne kan komme og få hjælp til små projekter. Ældresagens aktiviteter foregår for langt væk. Der er også behov for et lokalt/nær sundhedstilbud fx en pop-up lægeklinik eller mobilt lægehus, som besøger Gedser medborgerhus på faste tidspunkter.

GRØNNE INVESTERINGER

Det er ikke mindst de grønne investeringer i Gedser, der skal bidrage til nye arbejdspladser og finansiering af de ønsker, som borgene beslutter at prioritere. Det er tilsyneladende den generelle opfattelse i Gedser at byen gerne er til rådighed med sin erfaring som servicehavn for havvindmøllerne på Rødsand samt ikke mindst udsigten til møller i solnedgangen. Visionen ved nye havvindmøller på Gedser Rev i kombination med en eventuel klimazonen er stor produktion af grøn strøm. Den grønne strøm har flere udviklingsperspektiver ikke mindst i form af lokal produktion med tilhørende arbejdspladser. Klimazonen

har desuden et perspektiv i forhold til flytningen af færgefarten med den konsekvens, at overfartstiden til Rostock minimeres, samt at arealerne ved den eksisterende færgeterminal kan frigøres til byudviklingsformål. Der er knyttet nogle betingelser til denne udvikling i form af markante lokale investeringer, samt at der arbejdes på løsninger hvor borgerne får glæde af den massive produktion af grøn strøm - i form af billige og stabile energipriser. Det er ligeledes vigtigt at der i forbindelse med grønne investeringer bliver gjort en ekstra indsats for at styrke raste- og fourageringsteder for trækkende fugle.

